

Włącznik

Włącznik – Jak włączyć młodzież do współdecydowania o naszej instytucji?

Broszura podsumowująca projekt

fundacja
**pole
dialogu**

projekt współfinansuje
miasto stołeczne
Warszawa

Włącznik – Jak włączać młodzież do współdecydowania o naszej instytucji?

Broszura podsumowująca projekt powstała w ramach realizacji projektu Włącznik współfinansowanego przez m.st. Warszawa.

Autorki_rzy raportu:

Joanna Chomko,
Aleksandra Wasążnik,
Mateusz Wojcieszak

Redakcja:

Paula Olejniczak

Skład:

Żaneta Strawiak–Pulkowska

Publikacja jest dostępna na licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Bez utworów
zależnych 4.0 Międzynarodowe (CC BY–NC–ND 4.0)

Fundacja Pole Dialogu
ul. gen. W. Andersa 13, 00–159 Warszawa
kontakt@poledialogu.org.pl
<https://poledialogu.org.pl>
(+48) 737 464 853

Warszawa 2024

projekt współfinansuje
miasto stołeczne
Warszawa

Spis treści

Włącznik – słowo wstępne	7
Jak wyglądał Włącznik?	8
Dlaczego warto włączać młodych do współdecydowania?	11
Jakimi sposobami włączać młodzież do współdecydowania?	13
Instytucjonalny Budżet Obywatelski (Partycypacyjny)	14
Młodzieżowa Rada Doradcza (MRD)	14
Teatr Legislacyjny	15
Warsztat strategiczny	15
Jakie praktyki płyną z Włącznika?	16
Muzeum Sztuki Nowoczesnej	16
Żoliborski Dom Kultury	20
Ośrodek Sportu i Rekreacji w dzielnicy Praga-Południe (OSIR)	22
Biblioteka Publiczna w Dzielnicy Ochota	24
Refleksje z Włącznika	27
Mocne strony i praktyki, które warto kontynuować	27
Wyzwania projektu i obszary do poprawy	28
Rekomendacje	29
Załączniki	31
Scenariusz 1. Szkolenia	31
Scenariusz 2. Szkolenia	36
Scenariusz 3. Szkolenia	40
Scenariusz warsztatu przeprowadzonego przez OSIR	43

Włącznik – słowo wstępne

Jak współpracować z młodzieżą? To pytanie, które zadaje sobie niejedna miejska instytucja. [Polityka młodzieżowa](#) m.st. Warszawy i badanie pt. [„Warszawski pracownik młodzieżowy”](#) wskazują, że warto włączyć młodzież we współdecydowanie o miejskich instytucjach, szczególnie w zakresie oferty kierowanej do młodych warszawiaków. Równocześnie należy wesprzeć pracowników miejskich instytucji w uzupełnieniu kompetencji, które umożliwią im partycypacyjną współpracę z młodzieżą. Wychodząc naprzeciw tym wyzwaniom, zrealizowaliśmy tyśmy Włącznik.

Włącznik to pilotażowy projekt dla osób pracujących z młodzieżą, dotyczący włączania młodych ludzi w podejmowanie decyzji w instytucjach miejskich. Stanowi okazję do wprowadzenia w swojej placówce młodzieżowej partycypacji, wymieniania się doświadczeniami i poszerzania swoich kompetencji w pracy z młodzieżą.

Chcemy podzielić się z Państwem krótkim podsumowaniem projektu, realizowanego od maja do grudnia 2023 roku na zlecenie Centrum Komunikacji Społecznej js m.st. Warszawy.

Jak wyglądał Włącznik?

Otwartą rekrutację do projektu rozpoczęliśmy tyśmy w maju 2023 r. Składała się z trzech etapów: zgłoszenia za pomocą formularza, rozmowy telefonicznej z osobą zgłaszającą instytucję oraz rozmowy z dyrekcją placówki. Taki model rekrutacji pomógł nam poznać motywacje do udziału w programie i efektywnie przedstawić jego założenia. Zależało nam na tym, żeby w projekcie wzięły udział zarówno instytucje działające od wielu lat, jak i te z krótszym stażem, a jednocześnie żeby żadna z nich nie miała wcześniejszego doświadczenia w prowadzeniu procesów partycypacyjnych z młodzieżą.

We Włączniku wzięły udział instytucje o różnych profilach działalności z czterech dzielnic Warszawy:

- 👁 Muzeum Sztuki Nowoczesnej (Śródmieście),
- 👁 Żoliborski Dom Kultury,
- 👁 Ośrodek Sportu i Rekreacji Dzielnicy Praga Południe,
- 👁 Biblioteka Publiczna w Dzielnicy Ochota.

Każda z nich wyznaczyła grupę pracowników_czek, która wzięła udział w trzech szkoleniach i otrzymała wsparcie mentorskie na czas pilotażowego wdrażania wybranego narzędzia partycypacji.

Harmonogram projektu

Czerwiec

Pierwsze szkolenie: Diagnostyka i Polityka Młodzieżowa (14.06.2023)

Drugie szkolenie: Narzędzia partycypacji (28.06.2023)

Lipiec – listopad

Pilotaże w instytucjach

Wsparcie mentorskie

Październik

Trzecie szkolenie: Komunikacja + ewaluacja dotychczasowych działań (4.10.2023)

Grudzień

Plan na dalsze działania

Spotkanie podsumowujące (14.12.2023)

Podczas pierwszego szkolenia poznawaliśmy_łyśmy założenia Polityki Młodzieżowej m.st. Warszawy oraz rozpoczęliśmy_łyśmy diagnozę instytucji. Zastanawialiśmy_łyśmy się, czego potrzebujemy od młodzieży i co możemy jej zaoferować, gdzie już są młodzi w instytucjach, a także gdzie są podejmowane decyzje.

Podczas drugiego szkolenia poznawaliśmy_łyśmy wybrane narzędzia partycypacji:

- teatr legislacyjny,
- radę doradczą,
- instytucjonalny budżet obywatelski,
- warsztaty strategiczne.

Informacje o każdym z nich zebrałyśmy_liśmy w Repozytorium wiedzy o metodach, które znaleźć można pod poniższym linkiem: <https://bit.ly/3RQJp1K>

W październiku spotkałyśmy_liśmy się na trzecim szkoleniu – o skutecznej komunikacji. Był to też dla nas moment na ewaluację dotychczasowych działań i zastanowienie się nad kolejnymi krokami.

Scenariusze wszystkich trzech szkoleń załączamy na końcu publikacji.

Dlaczego warto włączać młodych do współdecydowania?

Badanie „Młodzi w Warszawie” (Fundacja Stocznia, 2022) jasno pokazuje, że warszawscy młodzi są zajęci – nauką, pracą, obowiązkami domowymi i dodatkowymi zajęciami. Blisko połowa badanych (49%) deklaruje, że w typowym dniu roboczym ma nie więcej niż trzy godziny czasu wolnego. Młodzież chętniej spotyka się w domu, w szkole/na uczelni lub w centrach handlowych i restauracjach oraz pubach, natomiast instytucje, takie jak teatry, domy kultury, MAL-e itp., rzadziej są postrzegane jako miejsca spotkań.

„Domy kultury i biblioteki są miejscami, które – przynajmniej jako przestrzenie towarzyskości – cieszą się zdecydowanie najmniejszą popularnością wśród młodych.”

Najczęściej odwiedzane przez młodzież instytucje miejskie lokują się w ścisłym centrum miasta.

Obie tendencje wskazują na potrzebę lepszego włączenia młodych w działania miejskich instytucji, które mają potencjał, żeby przejmować funkcję miejsc spotkań dla młodzieży.

Jednocześnie lektura raportów z badań nad młodzieżą i przystuchiwanie się wypowiedziom osób pracujących w różnych instytucjach coraz silniej pokazuje nam, że młodzi ludzie są dla wielu dorosłych zagadką. Młodzież jawi się jako grupa nieznaną, niezrozumiałą i wymagającą, a jednocześnie bardzo pożądaną w kontekście zaangażowania w życie placówki. Autorzy_rki polityki młodzieżowej m.st. Warszawa wskazują, że priorytetem dla stolicy jest włączenie potencjału młodzieży w rozwój miasta i kreowanie jego przyszłości (priorytet „uczestnictwo młodych w życiu miasta”). Realizacja tego założenia spoczywa na bardzo wielu podmiotach, szczególnie na instytucjach bezpośrednio pracujących z młodzieżą. To one mają szczególny potencjał do stawania się przestrzeniami tworzącymi kulturę włączenia młodzieży. Doświadczenia partycypacyjne w Polsce i za granicą pokazują, że narzędzia partycypacji w miastach często zaczynają swoją przygodę w instytucjach miejskich. Głęboko wierzymy w to, że miejsce, które mamy okazję współtworzyć, o którego losach czy programie możemy współdecydować, staje się miejscem, w którym chętniej spędzamy czas.

Widzimy na własnych doświadczeniach, że pracownicy instytucji są często innowatorami, którzy inicjują zmianę lub potrzebują niewiele wsparcia i inspiracji, żeby wprowadzać narzędzia demokracji do życia swoich podmiotów. Wychodzimy z założenia, że partycypacja, aby dobrze funkcjonowała na poziomie całego miasta, powinna zacząć się od samego dołu, w instytucjach, które są blisko ludzi. Doświadczenie zaangażowania, na przykład w budżet obywatelski biblioteki lub warsztaty programujące działanie miejskiego teatru, może z łatwością przełożyć się na zmniejszenie barier w udziale młodych w szerszych procesach partycypacyjnych i konsultacyjnych na poziomie całej dzielnicy czy nawet miasta.

O CZYM MŁODZI MOGĄ WSPÓŁDECYDOWAĆ W MOJEJ INSTYTUCJI?

Program instytucji

np. ustalenie planu spotkań z autorami i autorkami książek w bibliotece lub konsultacje tematów wystaw na kolejny sezon artystyczny

Zasady działania instytucji

np. konsultacje regulaminu korzystania z sali sportowej lub regulaminu funkcjonowania instytucji

Budżet

np. poszukiwanie odpowiedzi na pytanie, jak zwydatkować pulę środków na remont korytarza lub jakie zakupy nowych sprzętów sportowych wpisać do wniosku grantowego, który właśnie piszemy

Sposób aranżacji przestrzeni

np. warsztaty z architektami na temat przebudowy teatru lub spacer badawczy z młodzieżą po przestrzeni biblioteki

Strategia rozwoju instytucji

np. wkład do nowej Strategii Rozwoju Domu Kultury lub wypracowanie priorytetów dla dyrekcji teatru

Sposób komunikacji

np. warsztaty partycypacyjne na temat języka branżowego używanego w bibliotece lub konsultacje nowej strony internetowej instytucji

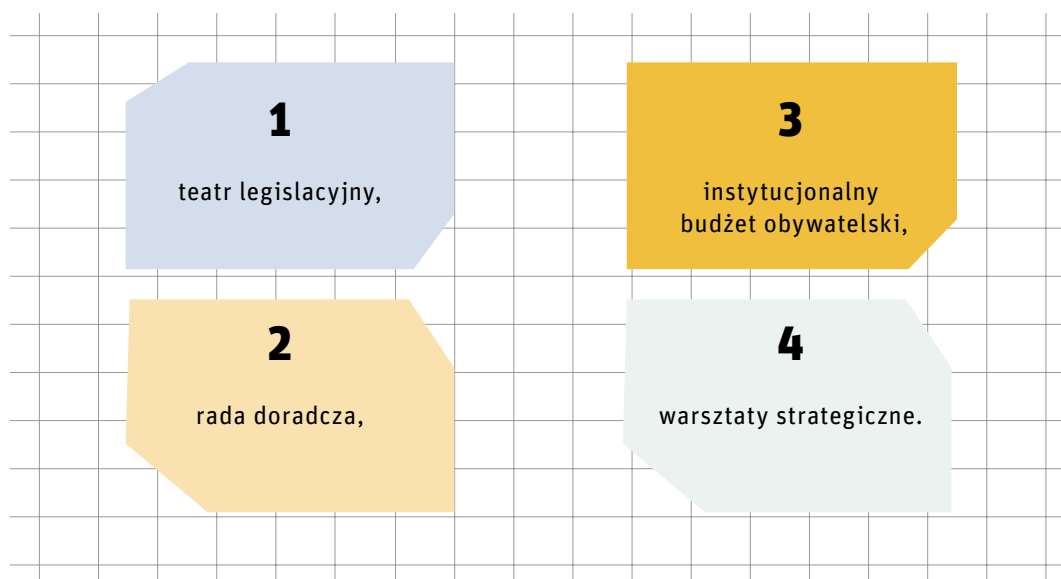
Otoczenie instytucji

np. konsultacje dotyczące projektu placu przed teatrem lub dyskusja na temat bezpiecznej drogi do domu kultury

...i wszystkie inne obszary, o których chcemy współdecydować z młodzieżą.

Jakimi sposobami włączać młodzież do współdecydowania?

Na to, jak włączać (nie tylko) młodzież we współdecydowanie o działaniach, jest wiele sposobów. Możemy z nich wybierać takie, które najlepiej odpowiadają na nasze potrzeby. We Włączniku zachęcaliśmy_łyśmy do wyboru spośród czterech narzędzi:

Każde z powyższych narzędzi, a także kilka dodatkowych, jest dokładnie opisane w internetowym repozytorium, które stworzyliśmy_łyśmy na potrzeby pracy z instytucjami w projekcie. Chcemy się podzielić z nim także z Wami.

Wejdź do naszego repozytorium, skanując poniższy kod:

Lub korzystając z linku: <https://bit.ly/3RQjp1K>
Jak poruszać się po repozytorium, dowiesz się pod linkiem:
<https://bit.ly/48u95IB>

Instytucjonalny Budżet Obywatelski (Partycypacyjny)

Budżet obywatelski pozwala odbiorcom_czyniom instytucji odgrywać bezpośrednią rolę w decydowaniu, na co i gdzie powinny zostać przeznaczone finanse. Chętne osoby mogą zgłaszać swoje pomysły na wydatkowanie środków, a następnie głosować na wybrane pomysły z listy. Realizowane są te, które zdobędą najwięcej głosów. Dobrą praktyką jest włączenie młodych do udziału nie tylko na etapie zgłaszania projektów i głosowania, ale także tworzenia regulaminu całego procesu. Zatem Budżet Obywatelski może służyć do:

- programowania całego budżetu lub konkretnych pozycji budżetowych instytucji;
- wybrania kierunków rozwoju organizacji (przyjmowanych polityk, priorytetów).

Młodzieżowa Rada Doradcza (MRD)

Rada doradcza to grupa (młodych) osób zrekrutowana lub wylosowana z odbiorców_czyni oferty instytucji. Ma charakter kadencyjny, określony kalendarz spotkań i zakres kompetencji, często jej członkowie i członkinie mogą nadzorować, a wręcz kształtować charakter instytucji i jej programu, który bezpośrednio dotyczy także ich rówieśników. Obecność Rad Doradczych może sprawiać, że dane miejsce będzie bardziej odpowiadało na potrzeby konkretnych odbiorców_czyni, oraz kształtować postawy aktywnego obywatelstwa. Dobrze, jeśli MRD jest umocowana w dokumentach instytucji. Żeby dobrze funkcjonowała, potrzebuje wsparcia – opiekunki_a lub animatorki_a. Forma rady doradczej coraz częściej występuje przy muzeach. MRD może służyć między innymi do:

- bieżących konsultacji ważnych spraw instytucji;
- planowania budżetu lub działań;
- społecznych audytów;
- inspirowania do nowych działań.

Teatr Legislacyjny

Jest to technika najbliższa formy teatralnej, wykorzystująca elementy dramy. W tej formule ważną i aktywną rolę pełni publiczność, która partycypuje w przebiegu spektaklu, wyrażając swoją opinię na temat sytuacji przedstawionej na scenie. W konwencji teatralnej następuje szukanie konkretnych rozwiązań na pokazane problemy. Następnie na podstawie tego doświadczenia widownia bierze udział w dyskusji nad propozycjami rozwiązań prawnych. Na końcu może nastąpić głosowanie nad rozwiązaniami. Metodę można wykorzystać do:

- tworzenia nowej oferty dla młodych, uwzględniającej ich codzienne wyzwania;
- zmieniania istniejących dokumentów, praw, zasad;
- skupienia energii na problemach grup wykluczonych (np. osób doświadczających dyskryminacji).

Warsztat strategiczny

To wspólny dialog, który pomaga danej grupie wypracować cele i/lub rozwiązania. Może przyjąć różne formy grupowej dyskusji. Nastawiony jest na wypracowanie wiążących decyzji i rekomendacji – w pracę włączani są pracownicy oraz decydenci instytucji. Może posłużyć planowaniu harmonogramu działań, budować wizerunek instytucji czy pomóc w nadążaniu za zmieniającymi się sposobami uczestniczenia w kulturze. Dobrze przeprowadzony warsztat strategiczny pozwala planować, motywować do działania, wyznaczyć cele i kierunek działań instytucji. Strategia napisana wspólnie z interesariuszami instytucji zwiększa szanse na ich zaangażowanie i współudział w działaniach. Można go wykorzystać do:

- tworzenia dokumentów strategicznych dla instytucji, na przykład nowych programów;
- rozwiązywania konkretnych problemów, np. małej widoczności instytucji wśród młodych.

Jakie praktyki płyną z Włącznika?

~~~~~ ➤ Muzeum Sztuki Nowoczesnej (MSN) do pilotażu wybrało młodzieżową radę doradczą, którą łączyło z tworzeniem Wielokulturowego Centrum Młodzieży, co zapewniało im swobodny budżet na działania.

Pierwsza rekrutacja do Wielokulturowego Centrum Młodzieży, która odbyła się pod koniec zimy 2023 r., przyciągnęła ponad 200 młodych osób z różnych krajów. Wiosną i latem odbyło się kilkanaście spotkań, których celem była integracja i poznawanie zainteresowań uczestników i uczestniczek. Sukces pierwszych działań zapowiadał dużą aktywność zaangażowanych osób (pojawiało się ponad dwadzieścia osób), jednak z początkiem września konieczne było ogłoszenie kolejnej rekrutacji, ponieważ po okresie wakacyjnym frekwencja spadła (udział brało mniej niż dziesięć osób). Od tego czasu spotkania odbywały się według planu, skupiając się wokół integracji, tworzenia wizji grupy/zespołu i poznawania swoich oczekiwań. Dzięki temu udało się wyodrębnić grupy według zainteresowań: sztuka, kulinaria, teatr, rękodzieło. Do każdej z grup zapisywały się chętne osoby, które w odrębnych terminach pracowały nad realizacją wybranych celów. W ramach działań zrealizowano:

- otwarte warsztaty kuchni żydowskiej w ramach Festiwalu Żydowskiego Jedzenia TISZ; za wszystko – od przepisów, poprzez webinary dotyczące symboliki i prawideł kuchni, po gotowanie i opowieści o potrawach – odpowiedzialna była młodzież;
- otwarte spotkanie kulinarne i rękodzielnicze, które pełniło rolę integracyjną dla nowych członków i członkiń Centrum i zostało w całości wymyślone, przygotowane i przeprowadzone przez młodzież;
- udział w wolontariacie muzealnym;
- warsztaty teatralne z TR Warszawa, warsztaty ceramiki, szkicowanie – w tych działaniach młodzież brała udział w roli uczestników;
- zaprojektowanie programu dla rówieśników pt. „Refugees Welcome – opowieść o sztuce”. To działanie nie zostało sfinalizowane z uwagi na zbyt długi czas realizacji, udało się ukończyć tylko jego część. Młodzież na podstawie researchu przygotowywała opisy do obiektów muzealnych, pozwalając sobie na testowanie różnych form oraz poddając się konstruktywnej krytyce grupy. Zrealizowała również oprowadzanie po wystawie dla całej grupy i zaproszonych znajomych, a następnie stworzyła ziny dotyczące przeżyć związanych z wystawą. Te elementy stanowiły pełną inicjatywę uczestników_czek, które samodzielnie organizowały spotkania, dyskusje i wymianę doświadczeń.

Koordinatorzy działań Włócznikowych z MSN piszą następująco: „Wybrałyśmy coś na kształt rady młodzieżowej – kończymy z dobrą podstawą do stworzenia jej w ramach Muzeum. Ta grupa inicjatywna pociąga za sobą kolejne, a kilkumiesięczna współpraca pozwala jej czuć się pewnie i sprawczo. [...] pilotaż kończymy z kilkunastoma osobami, z czego od początku do teraz, w takiej *core* grupie, jest siedmioro młodych ludzi. [...] W naszym instytucji coraz częściej pojawia się młodzież jako grupa równoważna innym, jako podmiot działań, jako inspiracja. [...] Przed Włócznikiem młodzież bywała [w Muzeum] sporadycznie albo w ramach projektu. Tu część z całej grupy została z nami i gdzie się nie wybiera”.

Z doświadczeń MSNu bierzemy kilka nauk:

- Nie musimy sami dawać sobie rady ze wszystkim, możemy (i warto!) schodzić ze swoich oczekiwań wobec siebie i nakładania na siebie presji.
- Ważne jest, by grupa poczuła się w danej instytucji jak u siebie, warto dać wszystkim czas na oswojenie się.
- Na każdym etapie należy mieć świadomość, co zależy od nas, z kim i co należy ustalić, żeby podjęte działania zostały zrealizowane, a także musimy mieć pewność, że to, co obiecujemy młodzieży, faktycznie się wydarzy.

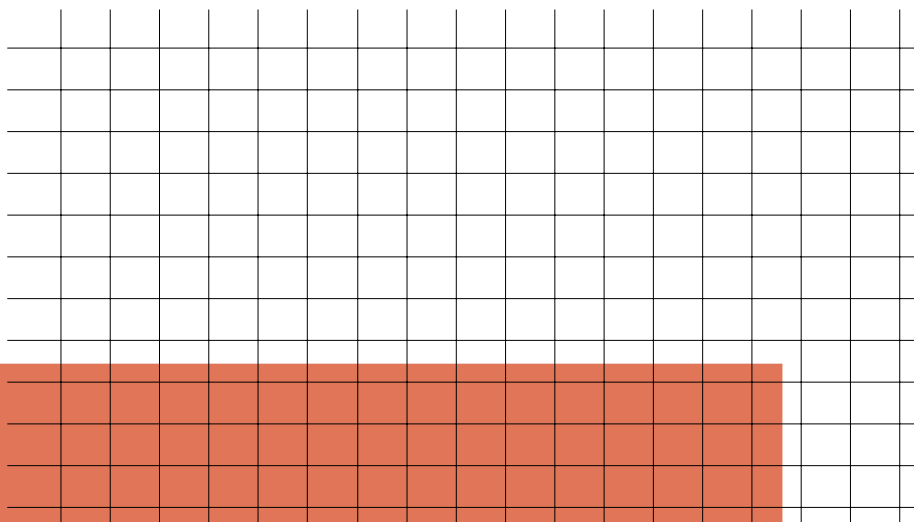

~~~~~ ☞ **Żoliborski Dom Kultury** wraz z młodzieżą, która u nich bywała i angażowała się w różne działania, zdecydował się na przeprowadzenie instytucjonalnego budżetu młodzieżowego w swojej części ☞ **Centrum Lokalnego Żoliborz (CLŻ)**. Część budżetu instytucji miała zostać przekazana do dyspozycji osób korzystających z CLŻ. Działania miały rozpocząć się od przygotowania regulaminu całego przedsięwzięcia przez młodzieżową grupę roboczą. Niespodziewanie jednak zaangażowana grupa rozpadła się w wyniku wewnętrznych napięć/sporów, w związku z czym CLŻ stanął przed wyzwaniem zrealizowania narzędzia bez grupy, z którą zostało ono wybrane. Mimo trudności rekrutacyjnych (m.in. wyzwania dotyczącego osobistego zaproszenia do projektu uczniów_ennic z pobliskiej szkoły, co wymagałoby zamknięcia Centrum w standardowych godzinach otwarcia) udało się zaangażować cztery osoby do pracy zespołu roboczego, który wypracował regulamin. Zgodnie z nim tenże zespół nie będzie mógł składać w budżecie swoich projektów, będzie natomiast odpowiedzialny za weryfikację zgodności zgłoszonych projektów z regulaminem. Planowo proces zgłaszania projektów, ich wyboru i realizacji odbędzie się w okresie od stycznia do kwietnia 2024 r.

Od CLŻ wyciągamy naukę o tym, że:

- W otwartych instytucjach (młode) osoby często wpadają i wypadają, niekoniecznie stanowiąc stałą grupę, rotacja młodych osób jest zupełnie naturalna i normalna. Z tego powodu wyzwaniem jest włączenie ich w trwający proces. Kluczem do sukcesu jest zaangażowana osoba koordynująca działania, a także elastyczność i wypracowanie skutecznego sposobu przekazywania informacji o tym, co zostało zrobione na wcześniejszym etapie. Dlatego warto, żeby w instytucjach była zatrudniona na stałe osoba pracująca z młodzieżą, dla której będzie to główne działanie, a nie jeden spośród wielu obowiązków, na który ciężko będzie znaleźć czas i przestrzeń. Choć często nie da się stworzyć stałej grupy młodzieży, to można zbudować struktury, na których możliwe jest oparcie pracy z tak dynamicznie zmieniającym się zespołem, który spajać będzie właśnie pracownik młodzieżowy.
- Do realizacji działań potrzebne są nie tylko odpowiednie zasoby ludzkie, ale też elastyczność i kreatywność – żeby wyjść do młodzieży, czasem musimy zamknąć na pewien czas prowadzoną instytucję, a czasem niestandardowo zorganizować czas pracy osób w zespole.

~~~~~ ➤ **Ośrodek Sportu i Rekreacji w dzielnicy Praga-Południe (OSIR)** to instytucja składająca się z centrali, pod którą podlega wiele obiektów (m.in. pływalnia, kręgielnia, hala sportowa), co stanowi komunikacyjne wyzwanie – nie tak łatwo zdefiniować, czym jest OSIR i nawet osoby korzystające z obiektów OSIRU nie zawsze wiedzą, że to jedna instytucja. Dodatkowo poza okresem roku szkolnego nie ma nawiązanego kontaktu między instytucją a młodymi odbiorcami. Pilotażowym narzędziem był warsztat strategiczny z wytypowaną młodzieżą, a także poszerzone badanie sondażowe wśród szerszej grupy docelowej. Działania odbyły się w pobliskim Zespole Szkół Łączności.

W warsztacie wzięło udział 15 chętnych osób. Wypracowały one propozycje działań, które same chętnie współtworzyłyby z OSIRem. Scenariusz spotkania stanowi załącznik do niniejszej publikacji.

W kolejnym etapie, chcąc otworzyć się na głos szerszej grupy, przeprowadzono sondaż na korytarzach szkolnych i podczas lekcji, w związku z czym można śmiało przyjąć, że działania objęły cały teren szkoły, a w badaniu, w tym w głosowaniu na pomysły do realizacji, wzięło udział ponad 230 osób.

Choć projekt Włącznik się kończy, wypracowane pomysły na działania będą stopniowo wdrażane.

Już teraz zostały poczynione ku temu kroki: na wiosnę planowana jest organizacja turniejów różnych dyscyplin sportowych dla szkół z dzielnicy Praga Południe i niewykluczone, że już wkrótce odbędzie się w Warszawie Noc Sportu, która zainicjowana zostanie właśnie z włącznikowego pomysłu młodzieży.

Doświadczenie OSIRu pokazuje nam, że:

- Warto, żebyśmy częściej wychodzili_ły na zewnątrz do młodzieży (i nie tylko) – zamiast czekać, aż osoby przyjdą do nas, to my możemy pójść do nich, ułatwiając wejście we współpracę i pokazując naszą instytucję szerszej publiczności.
- Nasze działania możemy zaczynać od niewielkiej, ale zaangażowanej grupy, z którą wypracujemy pomysły, a dopiero z nimi możemy zwrócić się do szerszego grona. Wiele osób może nie chcieć brać udziału w całym warsztacie, ale prawdopodobnie będzie bardziej skłonnych, żeby poświęcić nam krótką chwilę na podzielenie się swoim głosem i skomentowanie przedstawionych propozycji.

~~~~~ **Biblioteka Publiczna w Dzielnicy Ochota** do pilotażu wybrała ankietę i warsztat strategiczny. „Przystąpiliśmy do projektu Włącznik ponieważ chcemy, aby przy bibliotece utworzyła się stała grupa młodych odbiorców, którzy będą aktywnie włączać się w wydarzenia biblioteczne oraz sami inicjować działania” – tak o swojej motywacji mówi koordynatorka Włącznika z Biblioteki Publicznej w Dzielnicy Ochota.

Punktem wyjścia był nie tylko brak młodzieży w Bibliotece, ale również trudność z dotarciem do niej – w przeciwieństwie do młodszych dzieci, nastolatki nie przychodzą do placówki z rodzicami czy z inicjatywy szkoły.

Zespół Biblioteki rozpoczął działania od przeprowadzenia ankiety skierowanej przede wszystkim do młodzieży w wieku 13–16 lat, ale otwartej też na odpowiedzi innych grup wiekowych. Zadano pytania między innymi o to, czy respondenci_tki korzystają z bibliotek na Ochocie, które z nich są im znane i w jakim celu do nich przychodzą, jakie są powody tego, że z nich nie korzystają, a także co według nich mogłoby zachęcać do korzystania. Z promocją ankiety zespół Biblioteki wyszedł bezpośrednio do młodzieży, wysyłając ankietę oraz plakaty informacyjne do szkół (bibliotek szkolnych lub sekretariatów).

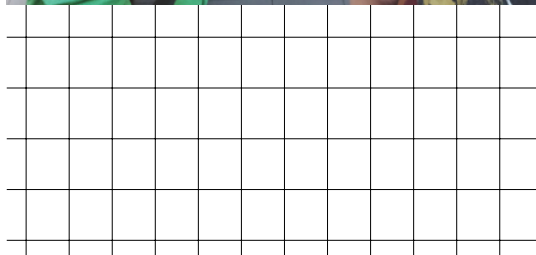
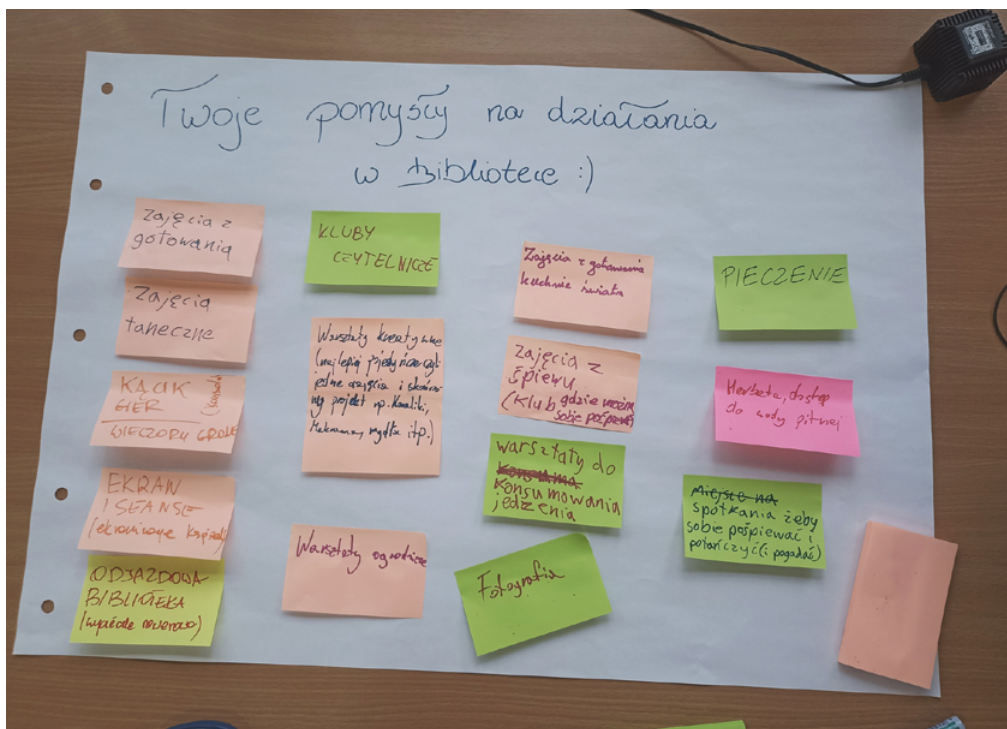
Z zebranych 170 odpowiedzi około 45% stanowiły odpowiedzi grupy wiekowej 13–16 lat. W ankiecie można było zostawić dane kontaktowe, które miały posłużyć do zaproszenia na warsztat strategiczny. Niestety pozostawionych kontaktów od osób z docelowej grupy było tylko kilka i odzew był w zasadzie zerowy.

Nie zrażając się niepowodzeniem pierwszej rekrutacji, zespół Biblioteki zorganizował dodatkowy nabór na spotkanie. Tym razem w ramach zachęty użyto atrakcyjnej aktywności, która miała towarzyszyć wysłuchaniu młodzieży – zapraszano na wspólne robienie sushi i rozmowy o bibliotece. Akcja promocyjna pod tytułem „Biblioteka otwarta na młodych”, opatrzona zdjęciem składników do sushi, zaowocowała zebraniem zgłoszeń na wydarzenie, choć nie obyło się bez nieporozumień i konieczności tłumaczenia, że nie będą to tylko warsztaty kulinarne. Na spotkanie przyszło 13 osób. Warsztat odbył się luźnej atmosferze, przy okazji robienia sushi przeprowadzono rozmowę warsztatową wokół pytań i haseł:

– Co powinna mieć i jaka być idealna dla Ciebie biblioteka?

– Czym się interesujesz?

– Twoje pomysły na działania w bibliotece.

Koordynatorki działań w Bibliotece piszą o akcji następująco: „Udział w projekcie pokazał nam, że możemy przyciągnąć młodzież do naszych bibliotek. Chcieliśmy, aby młodzi ludzie, którzy uczestniczyli w spotkaniu, mieli realny wpływ na zaplanowane działania biblioteczne i tak się stało. Udało nam się zebrać propozycje działań, a także ustalić najlepszy dla grupy termin na spotkania. [...] Sporządziliśmy kosztorysy, omówiliśmy je z dyrekcją i zaplanowaliśmy działania na 2024 rok. Projekt stał się początkiem działań skierowanych do młodzieży i zamierzamy dalej rozwijać tę inicjatywę, włączając młodzież już na etapie przygotowań do wydarzeń. Ustaliliśmy termin i temat najbliższego spotkania. Grupa będzie sama ustalać, jakie działania chce realizować na kolejnych. Chcemy, aby grupa zakorzeniła się w naszej bibliotece, a następnie przejmowała inicjatywę do działań, które będzie mogła realizować z naszą pomocą i wsparciem. Mamy nadzieję, że będą z nami współorganizować nie tylko spotkania im dedykowane, ale także włączą się w wydarzenia otwarte dla wszystkich”.

Z doświadczenia Biblioteki bierzemy więc ważne nauki:

- Warto uzupełnić warsztat dodatkowymi atrakcjami, tak żeby nie były to same rozmowy i pisanie. W tym przypadku doskonale sprawdziło się wspólne robienie i jedzenie sushi, co pokazało też, że warto szukać nietypowych form. Ponadto należy jasno zakomunikować wszystkie cele spotkania, tak żeby dla wszystkich było jasne, że część kulinarna nie jest jedynym celem spotkania.
- Choć być może połączenie miejsca pełnego książek i jedzenia wydaje się niemożliwe, to przykład Biblioteki udowodnił, że jak najbardziej da się to zrobić. Potrzeba tylko odrobiny kreatywności, dostępnej kuchni i dobrej organizacji. Jeśli w naszej instytucji nie ma warunków do działań, które chcielibyśmy przeprowadzić, warto poszukać innych możliwości, na przykład wchodząc we współpracę z innymi placówkami. Należy pamiętać, żeby przestrzeń była komfortowa dla wszystkich, w tym szczególnie dla osób prowadzących spotkanie.
- Działania z młodzieżą (ale nie tylko!) dobrze jest zacząć od zapytania uczestników_czek, czego potrzebują, i wspólnego ustalenia działań. Warto też bazować na swoim potencjale – niekoniecznie musimy zatrudniać osoby z zewnątrz do prowadzenia warsztatów, na pewno wśród pracowników_czek naszych instytucji są osoby o różnych ciekawych umiejętnościach, a z czasem i uczestnicy_czki spotkań mogą zechcieć podzielić się swoimi zdolnościami. Wspólnie możemy tworzyć miejsce, w którym dobrze spędza się czas.

Refleksje z Włócznika

Mocne strony i praktyki, które warto kontynuować

- Włócznik jest przydatnym impulsem do rozpoczęcia działania z młodzieżą. Często w instytucjach jest chęć współpracy z tą grupą, jednak nie zawsze wiadomo, jak się za to zabrać. Możliwości, jakie daje projekt – wzięcie udziału w szkoleniach, zdobycie wiedzy z badań, poznanie technik przeprowadzenia diagnozy potrzeb, zdobycie nowych narzędzi i kompetencji, wsparcie mentorskie – pozwalają wykonać pierwszy krok i zacząć działania. Dzięki nim łatwiejsze jest również dostrzeżenie własnego potencjału i własnych zasobów, będących podstawą wszelkich działań i często pozwalających prowadzić ciekawe akcje niskim kosztem.
- Ogromną zaletą projektu było to, że brały w nim udział instytucje o różnych profilach działalności, które łączyła chęć zaangażowania w swoje działania konkretnej grupy. Pozwalało to na inspirowanie się i wymianę doświadczeń – czasem okazywało się, że na to, co dla jednych jest wyzwaniem, ktoś inny ma już sprawdzone sposoby, przetartą szlaki i może podzielić się gotowym rozwiązaniem.
- Projekt w swym pilotażowym formacie zakładał dużą swobodę – możliwość dopasowania wybranych narzędzi partycypacji do potrzeb i brak presji wskaźnikowej dawały wolność i pozwalały na tworzenie przestrzeni do refleksji. Istotne korzyści dało rozłożenie działań w czasie, zbudowanie zaufania w grupie i zdjęcie z siebie presji na osiągnięcie błyskawicznych i jednocześnie spektakularnych efektów. Włączanie młodzieży wymaga cierpliwości, zaufania i często rozwija się powoli, na co nie zawsze umiemy sobie pozwolić, a tutaj się to udało.
- Włócznik tworzył sposobność do oddawania głosu i odpowiedzialności młodzieży – podjęte w instytucjach działania otworzyły przestrzeń na to, żeby głos młodych ludzi miał wpływ na działalność instytucji. To z kolei buduje poczucie sprawczości i pozwala dopasować sposób funkcjonowania placówek do potrzeb młodzieży, co może przetożyć się na ich większe zaangażowanie w życie instytucji.

Wyzwania projektu i obszary do poprawy

- Harmonogram projektu był niedopasowany do roku szkolnego i harmonogramu budżetowego instytucji. Prace z instytucjami rozpoczęłyśmy_liśmy w czerwcu, a czas wakacji z założenia miał być przestrzenią dla instytucji na planowanie działań i przygotowanie z osobami mentorskimi. To ostatecznie udało się zrealizować, jednak często było utrudnione przez sezon urlopowy. Mimo że w projekcie nie brały udziału szkoły i zakładałyśmy_lismy, że przynajmniej część instytucji będzie mogła rozpocząć działania z młodzieżą w wakacje, okazało się to trudne, ponieważ głównych zainteresowanych w tym czasie nie było w mieście czy też z innych powodów nie mogli się zaangażować. Dodatkowo część instytucji nie była w stanie znaleźć środków finansowych na realizację działań, rozpoczynając namysł akurat w czerwcu. Lepiej więc, żeby projekt szedł równoległe z rokiem szkolnym i budżetowym instytucji, a nawet lekko go wyprzedzał i rozpoczynał się jeszcze w sierpniu, tak żeby rozpoczynać namysł w instytucjach we wrześniu i planując działania z młodzieżą, zabezpieczyć w budżetach środki na ich organizację i realizację.
- Trudność sprawiał również zbyt krótki czas na realizację projektu, co łączy się także z poprzednim wyzwaniem. Dobrze byłoby wydłużyć projekt, tak żeby działania w instytucjach realizować od sierpnia do końca czerwca. Dzięki temu okres przed rozpoczęciem roku szkolnego i sam jego początek byłby czasem do namysłu, przeprowadzenia pierwszego szkolenia, opracowania diagnozy, zaplanowania działań z młodzieżą i przygotowania budżetu, a następnie byłoby dużo czasu na spokojną realizację. Osoba mentorska mogłaby wtedy towarzyszyć instytucji nie tylko w diagnozie i rozpoczęciu działań z młodzieżą, ale też w realizacji wypracowanych pomysłów, czego teraz zabrakło. W tej edycji na działania realnie przeznaczone były 3 miesiące (wrzesień–listopad), ale część instytucji znaczną część tego czasu poświęciła na dotarcie do młodzieży, kosztem działań merytorycznych. Inaczej rozplanowany harmonogram dałby też więcej czasu na zbudowanie głębszych relacji z młodzieżą.
- Wreszcie widzimy ograniczoną możliwość przekazania wiedzy dyrekcjom instytucji i pokazania im konkretnych efektów działań z młodzieżą. Żeby realnie włączać młodzież w życie placówek, potrzebna jest decyzja osób zarządzających instytucją, a te nie zawsze są przekonane do tego pomysłu. Pokazanie wartości takich działań może pomóc, ale wymaga czasu. Do naszego projektu zgłosiły się instytucje, które czują potrzebę włączania młodzieży i wierzymy, że wieści o działaniach zrealizowanych w ramach Włócznika nie zostały tylko na poziomie osób bezpośrednio zaangażowanych, a dotarły do wszystkich w obrębie instytucji. Podejrzewamy, że nie wszędzie będzie to wyglądało w ten sposób. Właśnie dlatego uważamy, że w przyszłości powinno być więcej czasu na prezentowanie efektów działań, tak żeby nawet mniej przekonane do tego osoby mogły zobaczyć wartość włączania młodzieży i realizowania działań, na których efekty trzeba poczekać.

Rekomendacje

Czerpiąc z przemyśleń instytucji, które zrealizowały pilotaże, a także z pracy podczas podsumowania projektu, chcemy na koniec podkreślić kilka refleksji, które uważamy za ważne przy pracy z młodzieżą:

- Warto jest pokazywać, że to, co robimy, faktycznie ma sens, że mamy realny wpływ na zmianę. Ponadto kluczowe jest docenianie i celebrowanie wykonywanej pracy na każdym etapie, żeby pokazywać sukcesy i podjęte wyzwania nie tylko przy końcowym efekcie.
- Pracując, warto zadbać o balans odpuszczania – dbać o jakość działań i nie poddawać się zbyt łatwo, ale też nie narzucać sobie nawzajem wygórowanej presji. Należy pozwolić sobie na błędy, zmiany i to, że czasem po prostu nie ma w danym momencie dość zasobów, by się czymś zająć. Ważne jest przekonanie, że akceptowalne jest odpuszczanie i proszenie o pomoc. Porażki są naturalną częścią działań, istotne jest to, co z nimi zrobimy i jakie wnioski wyciągniemy z nich na przyszłość
- Ważna jest umiejętność słuchania – otwartość na to, żeby nie narzucać swojego zdania, lecz pytać i wstuchiwać się w potrzeby młodzieży. Warto nieustająco rozwijać i szkolić w tym kierunku kadry instytucji, a konsultowanie z młodzieżą pomysłów na stałe wpisać w budżet i harmonogram działań.
- Potrzebna jest elastyczność w działaniach, możliwość dokonywania zmian, dopasowywania się do zaistniałych sytuacji i wciąż zmieniających się potrzeb. Pomocna jest gotowość na te zmiany i bycie przygotowanym na to, że istnieje duże prawdopodobieństwo, że młode osoby zaangażowane w nasze długofalowe działania będą się wymieniać, przez co nie będzie nam dane na stałe pracować z tą samą grupą. Istotna jest także różnorodność działań i dopasowywanie programów do zainteresowań grupy, w tym danie jej możliwości wykorzystania własnych różnorodnych zasobów, żeby nie powtarzać tych samych pomysłów.
- Dawajmy sobie przestrzeń na budowanie relacji i zaufania. Duża część zaangażowania młodych ludzi w życie instytucji opiera się na relacjach społecznych, zarówno między nimi samymi, jak i między nimi a pracownikami/czkami danej placówki.
- Pamiętajmy, że praca z młodzieżą wymaga szczególnych kompetencji i nie każdy może mieć na nią chęć czy zasoby. Warto angażować osoby, które rzeczywiście chcą się jej podejmować. Jednocześnie miejmy świadomość, że brakujące kompetencje można rozwijać, również korzystając ze wsparcia innych osób.

- W komunikacji dbajmy o autentyczność, spójność przekazu, nie bójmy się mówić o tym, co nam nie wyszło, wykorzystujmy różne środki przekazu dostosowane do odbiorców_czyń i konkretnego działania.
- Do rozpoczęcia działań wystarczy kilka osób, a z czasem, dzięki budowaniu relacji, zaufania i zaangażowania, grupa może w naturalny sposób się powiększyć.

Kończymy projekt Włącznik na rok 2023 tym podsumowaniem, które nie jest w stanie w pełni oddać tego, co wydarzyło się w instytucjach biorących udział w projekcie. Ciężko jest znaleźć słowa oddające wszystkie zdobyte doświadczenia, przeżyte emocje i wyniesione lekcje. Głęboko wierzymy, że choć projekt trwał tylko chwilę, to stanowi początek długofalowych zmian, impuls, który przerodzi się w stałe działania, coraz skuteczniej włączające młodzież w życie instytucji.

Załączniki

Scenariusz 1. Szkolenia

CEL:

- Zapoznanie z celami i założeniami projektu,
- Diagnoza potrzeb instytucji co do włączania młodych,
- Przybliżenie założeń Polityki Młodzieżowej,
- Przestrzeń na sieciowanie się pracowników i pracowniczek różnych miejskich instytucji,
- Ew. Wstępne zapoznanie z narzędziami partycypacji, które wspieramy w projekcie.

GODZINA	DZIAŁANIE	POTRZEBNE MATERIAŁY, OSOBY
9:00
9:30	Półgodzinka przygotowawcza	Taśma i markery na imiona,
Lista obecności + zgody na wykorzystanie wizerunku
9:10	Odprawa moderatorska	OU– osoby uczestniczące
OP– osoba/y prowadząca/y
9:30
9:50	Start: krótko o projekcie, kogo w nim mamy oraz cel naszego dzisiejszego spotkania. Runda zapoznawcza – interaktywna w formie Human bingo – każdy otrzymuje jedną kartkę z bingo i długopis - ich zadaniem jest rozmawianie z innymi osobami i znalezienie osób, które zgadzają się ze stwierdzeniem w kwadracie bingo. Jeśli ktoś znajdzie taką osobę to wpisuje jej imię - pole jest wypełnione. Bawimy się w grę do czasu aż ktoś zbierze wszystkie pola wtedy może krzyknąć bingo. lub aż wyczerpie się nam czas – nie przedłużamy!	Wydrukowane Human bingo

	Podsumowanie na forum z wybiciem wątku tego jak rozumieją partycypację. W miarę wolnego czasu zostawiamy czas na prostą rundkę (imię nazwisko + nazwa instytucji).	
9:50
10:10	Czym jest Włącznik – krótka prezentacja 1. Kroki projektu, do czego ich zapraszamy (jakie dostają wsparcie; jakie mają zobowiązania) 2. Jak widzimy partycypację (drabina)? 3. Przykłady działań partycypacyjnych w instytucjach kultury (z repozytorium) 4. Dlaczego polityka młodzieżowa jest ważna dla naszego projektu?	Prezentacja Handout o projekcie
10:10
11:15	<p>5 minut wprowadzenia, 16 minut na 1 stolik,
Po 12 na kolejne, 8 na podsumowanie = 1h 5 minut)   Polityka Młodzieżowa (PM)   Słowo wstępu + pokazanie struktury PM 4 priorytety, 4 wartości, 11 zasad (2-3 slajdy)   World cafe   4 stoliki
S1 – Priorytety
S2 – Wartości
S3 – Zasady
S4 – Zasady 2</p> <p>Grupy wymieszane między instytucjami. W każdym stoliku zapoznają się z treścią odpowiednio priorytetów, wartości, zasad, a następnie zastanawiają się nad takimi samymi pytaniami w kontekście tych elementów:</p> <p>⇒ Gdzie już to widzicie w swoich instytucjach?</p> <p>⇒ Co moglibyśmy robić żeby w większym stopniu wdrażać te priorytety/wartości/zasady we swojej instytucji?</p>	Na stoliku leżą wydrukowane odpowiednio priorytety, wartości, zasady Flipcharty na nich pytania, markery, postity Karktki dla osób gdyby chciały notować coś dla siebie Dobrze żeby każdy stolik był moderowany (osoby moderujące)

	Na każdym stoliku prócz tekstów PM jest pusty flipchar z zapisanymi powyższymi pytaniami – przy każdym stoliku dyżuruje też gospodarz, który nie przechodzi do innych stolików. Wzmacnia pytanie, dba o to, żeby każdy mógł się wypowiedzieć. Spisuje główne odpowiedzi. Podsumowanko na forum - gospodarze stolików krótko pokazują co jest na flipach plus każda osoba może podzielić się swoimi przemyśleniami po przejściu przez wszystkie stoliki.	
11:15
11:35	PRZERWA HERBACIANA	
11:35
13:00	Diagnozowanie – praca stolikowa
/ burze mózgów	Tyle stolików ile instytucji
+ osoby moderujące
11:35
11:40	<p>Krótko prezentujemy wyniki badań Stoczni (anegdotycznie):</p> <p>Persony – kim są młodzi w Warszawie?
– na bazie badań do PM, badań Stoczni, segmentów na których opracowali 6 person.</p>	Karty person
Szary papier
	Ćwiczenie Człowiek – Budynek Tłem rozmowy mogą być persony z badań Stoczni, mogą wziąć je do pracy grupowej, ale nie muszą. Grupy pracują w obrębie swoich instytucji nad dwoma kartkami flipchartowymi (druga kartka służy do pracy nad 2 i 3 częścią ćwiczenia). Po każdej części następuje krótkie podsumowanie na ok. 10–15 min.	Flipcharty, markery, postity,
Os. Moderujące

<p>11:40
12:05</p>	1. Praca z personami – czego potrzebujemy, oczekujemy od młodych, co możemy im dać ⇨ omawiamy na forum. Zachęcamy do narysowania osoby młodego człowieka - połowa osoby służy zanotowaniu odpowiedzi na pytanie: czego potrzebujemy od młodych osób. Druga połowa: co możemy im dać? Z wkładem tych person z badania – czego mogą potrzebować.	
<p>12:05
12:30</p>	2. Budynek – gdzie młodzi już są w instytucji? (np. na zajęciach, na kanapie w holu itd.) Zachęcamy do narysowania schematycznego budynku - osoby są proszone o zmapowanie miejsc, działań, polityk, gdzie już obecnie są osoby młode w naszych instytucjach.	
<p>12:30
12:55</p>	3. Budynek- serce – na tym samym schemacie budynki za pomocą postitów innego koloru instytucje odpowiadają na pytanie: gdzie są podejmowane decyzje o funkcjonowaniu instytucji? O czym można decydować w instytucji? Rzeczy o których się decyduje, a nie da się ich osadzić w przestrzeni też koniecznie zapisujemy – możemy jako chmurkę nad budynkiem.	
<p>12:55
13:00</p>	Podsumowanie na forum – czy mamy różnice między tym gdzie jest młodzież a gdzie są podejmowane decyzje? A może to te same miejsca? O tym jest włącznik – szukamy sposobów żeby młodzi byli na poziomie decyzyjnym. Są już do tego pewne narzędzia.	

<p>13:00
13:20</p>	Krótką zajawka o narzędziach partycypacji np. powiedzieliście że decyzje o budżecie zapadają w gabinecie dyrektora, a są sposoby by włączyć w to młodych, miasta to robią np. budżet obywatelski i tak krótko i energicznie opowiedzieć o tych czterech głównych narzędziach, obrazując przykładami + Pokazać repozytorium Podkreślić, że będziemy się z tymi narzędziami zapoznawać na kolejnym szkoleniu	
<p>13:20
13:30</p>	Zakończenie – zadanie na między szkoleniami – sprawdzić, udoskonalić tę diagnozę wypracowaną podczas tego spotkania - rozmawiając z zespołem instytucji, młodzieżą, która już jest w instytucji wspólne zdjęcie; zakończenie	

Scenariusz 2. Szkolenia

CEL:

- Zapoznanie z narzędziami partycypacji, które proponujemy w projekcie,
- Pogłębienie diagnozy potrzeb instytucji co do włączania młodych,
- Przestrzeń na sieciowanie się pracowników i pracowniczek różnych miejskich instytucji,
- Próba szukania odpowiedzi na pytanie, jak trafiać do młodzieży niezaangażowanej.

GODZINA	DZIAŁANIE	POTRZEBNE MATERIAŁY, OSOBY
8:45
9:30 | Przygotowania
Odprawa moderatorska | Taśma i markery na imiona,
Lista obecności + zgody
na wykorzystanie wizerunku

<i>Wydrukowane:</i>
Oznaczenia
o współfinansowaniu
Scenariusze |
| 9:30
9:50 | Start spotkania

⇒ Przedstawienie planu i celów spotkania

⇒ Szukamy sposobów żeby młodzi byli na poziomie decyzyjnym. Są już do tego pewne narzędzia – dziś je poznamy

⇒ Prezentacja bardzo ogólna o czterech narzędziach – zaznaczanie ich obecności i nawiązanie do planu spotkania – różnymi sposobami poznamy je.

⇒ Jak poszło pogłębianie diagnozy?; | OU – osoby uczestniczące
OP – osoba/y prowadząca/y |

<p>9:30
9:50</p>	Bardziej na rozruch niż pogłębioną pracę. Na poprzednim szkoleniu zostawiłyśmy Was z zadaniem pogłębienia diagnozy. Teraz poświęćmy chwilkę na usystematyzowanie sobie refleksji płynących z diagnozy i omówić je z mentorem_ką. Zastanówcie się jak ta diagnoza zbliża Was do wybrania narzędzia, czego Wam jeszcze brakuje, czego potrzebujecie się dowiedzieć? OU spisują w grupie instytucjonalnej na szablonie na flipie z konkretnymi pytaniami: główne refleksje, co możemy zrobić z tymi wnioskami, które wnioski mogą dotyczyć działań partycypacyjnych (mają taki potencjał).	Z mentorami_kami
<p>9:50
11:10</p> <p>↓</p>	Warsztat strategiczny + Budżet Obywatelski 40 minut na pracę w grupach, 40 na omówienie (po 20 na metodę) OU pracują w zmiksowanych między instytucjami 4 grupach. OP wprowadza do zasad ćwiczenia. OU dostają opis sytuacji (case study) z wymyślonej instytucji, ale podobnej do profilu czterech instytucji uczestniczących. Case study wskazuje wyzwanie współpracy instytucji z młodzieżą np.: ⇒ Teatr programuje nową repertuar i chce wdrożyć efekty ankiety ewaluacyjnej, w której dorośli wskazali brak oferty dla młodych ⇒ Dom kultury otrzymał dodatkowe środki od marszałka na pracę z młodymi, zastanawia się jak je wydać.	case study z krótkim opisem proponowanego narzędzia

<p>9:50
11:10</p>	Zadaniem grup jest zrozumienie case study oraz zapoznanie się z opisem dedykowanej metody – warsztatów strategicznych i BO. Dodatkowo otrzymują przypomnienie linku do repozytorium gdzie jest więcej info o metodzie i przykładach stosowania. OU przez 40 min opracowują plan wykorzystania danego narzędzia w opisanej sytuacji – co tam się wydarzy ⇒ tworzą harmonogram działań (oś czasu), ⇒ identyfikują osoby, które będą angażować Na forum omawiamy wypracowane pomysły, +/- tych czterech grup – najpierw dwie grupy o jednym narzędziu, potem drugie narzędzie. Prowadzący podkreśla na co należy zwracać uwagę.	case study z krótkim opisem proponowanego narzędzia
<p>11:10
11:30</p>	PRZERWA	
<p>11:30
12:30</p>	Teatr Legislacyjny – praktyczny warsztat: ⇒ Krótka opowieść o 2 przykładach wykorzystania TL w pracy także z młodzieżą (w szkole + artykuł 196 o uczuciach religijnych) ⇒ Ćwiczenia dramowo teatralne – rozgrzewająco, wprowadzające ⇒ Praca metodą TL na konkretnej historii ⇒ Podsumowanie metody z rozrysowaniem kroków	Podczas Włącznika prowadzony przez przedstawicielkę stowarzyszenia praktyków dramy STOP-KLATKA;

12:30
13:10

Rady doradcze – prezentacja i Q&A
z osobą z młodzieżowej rady doradczej
muzeum J. Piłsudskiego w Sulejówku.

Prezentacja – 2/3 slajdy zawierająca:

- ⇒ Wprowadzenie czym jest Rada.
- ⇒ Jakie korzyści dla instytucji płyną z posiadania z rady?
- ⇒ Czym zajmują się Rady?

Rozmowa z osobą z Rady Muzeum:

- ⇒ Jak trafiłeś do Rady?
- ⇒ Co realnie Robi rada doradcza przy Muzeum? O czym rozmawia na spotkaniach?
- ⇒ Przykład zmiany/działań, którą zainicjowała praca Rady
- ⇒ Jak zaprosić do rady?
- ⇒ Jakie on widzi korzyści z bycia w radzie?
- ⇒ Co z punktu widzenia osoby, która jest w radzie jest ważne/ trudne na co warto zwracać uwagę prowadząc i zapraszając do rady?

Przeźren na pytania wszelkie od osób uczestniczących (20 min).

13:10
13:30

Krótkie podsumowanie narzędzi – które do jakiego obszaru decyzyjnego najlepiej pasuje, prezentacja.

Krótką przestrzeń na pytania i odpowiedzi o narzędziach z lotu ptaka.

W miarę wolnego czasu – zapraszamy grupy do krótkich rozmów na temat ich pierwszych intuicji, które narzędzie jest dla nich.

ZAKOŃCZENIE

Scenariusz 3. Szkolenia

CEL:

- Ewaluacja dotychczasowych działań, wymiana doświadczeń – wyzwań – pytanie co dalej,
- Poznanie sposobów na komunikacja z młodzieżą,
- Przestrzeń na sieciowanie się pracowników i pracowniczek różnych miejskich instytucji.

GODZINA	DZIAŁANIE	POTRZEBNE MATERIAŁY / OSOBA
8:45
9:30	Przygotowania Odprawa moderatorska/ ustalenia z miejscówką/ szykowanie flipów	<p>Taśma i markery na imiona,</p> <p>Lista obecności + zgody na wykorzystanie wizerunku</p> <p>Wydrukowane:
Oznaczenia o współfinansowaniu
Scenariusze
Lista obecności</p>
9:30
9:55

(25 minut) | <p>Start spotkania</p> <p>⇒ Przedstawienie planu i celów spotkania – przypomnienie o pilotażowym charakterze projektu</p> <p>⇒ Krótka rundka kto jest z danej instytucji – imiona – i które narzędzie zamierzają lub już pilotują – co już się zadziało w instytucjach.</p> | <p>OU – osoby uczestniczące
OP – osoba/y prowadząca/y</p> |
| 9:55
10:22

(27 minut) | <p>Ewaluacja dotychczasowych działań</p> <p>Każda instytucja siada w swoim gronie i krótko zastanawia się co się już zadziało w ramach realizacji Włącznika. W formie ćwiczenia – <i>Walizka i kosz</i> –</p> | |

<p>9:55
10:22</p> <p>(27 minut)</p>	zastanawiają się: Co było największym wyzwaniem, a co sprawiło największą radość? Do walizki OU wkładają wszystko to, co biorą ze sobą z Włocznika do tej pory (zapisują na kartce to czego się nauczyli, uznają za ważne i/lub im się podobało). Zapisaną kartkę wkładają (przyklejają do flipcharta z narysowaną walizką) do walizki. Analogicznie o kosza wyrzucają to, co uznali za niepotrzebne, co im się nie podobało Omawiamy na forum	Os. mentorskie ze swoimi instytucjami
<p>10:22
10:32</p> <p>(10 minut)</p>	Prezentacja – animacja, konsultacje, inspiracje – czyli jak wyjść do młodzieży	
<p>10:32
10:40</p> <p>(8 minut)</p>	Energizer	
<p>10:40
11:40</p> <p>(60 minut)</p>	3 dalsze kroki – world cafe Każda z 4 instytucji ma przed sobą kolejne kroki w działaniach i związane z tym wyzwania. Dzielimy się na 4 stoliki – na każdym leżą kartki dotyczące sytuacji jednej instytucji (3 kolejne kroki, które są przed nią i wyzwanie jakie widzą w tych krokach). Krótko przypominamy drabinę partycypacji. Dzielimy się na 4 grupy i po kolei przechodzimy przez każdy stolik – przyglądamy się kolejnym krokom, które stoją przed instytucją, wyzwaniom – zastanawiamy się jak możemy im podpowiedzieć, o czym warto by tu pamiętać. I jak sprawić żeby te działania były jak najbardziej partycypacyjne! Pierwszy stolik 15 minut z obecnością osoby z instytucji. Na kolejne stoliki po 10 minut. 4 tury (łącznie 45 minut)	W pierwszej turze przy stoliku musi być ktoś z instytucji, żeby jakby co wyjaśnić o co chodzi z tymi krokami. Wszyscy zmiksowani, tak żeby osoby z jednej instytucji nie były razem.

15 minut na przeczytanie odpowiedzi dla swojej instytucji już w ekipie instytucji i ewentualne dopytanie o to co zostało dopisane – podsumowanie na forum (coś szczególnie im przypadnie do gustu to mogą się podzielić z innymi, żeby pociągnąć, może też coś im samym przyszło jeszcze do głowy?)

11:40
12:00

PRZERWA

12:00
12:40

O komunikacji z Młodzieżą
Prezentacja na konkretnych przykładach
Q&A

12:40
13:00

Przypomnijka o formalnych wymogach projektu

13:00
13:20

Krąg zamykający – z czym wychodzę ze spotkania?

Scenariusz warsztatu przeprowadzonego przez OSIR

| CZAS
(ile minut zajmuje dany moduł) | CO
(tytuły, tematy, treści) | PO CO
(cele, oczekiwane rezultaty) | JAK
(opis modułu/bloku – kolejne kroki, na co trener musi zwrócić uwagę, inne komentarze) | JAKIE PYTANIA ZADAJEMY |
|---|---------------------------------------|--|--|---|
| 10 min. | Wstęp | ⇒ przedstawienie uczestnikom celu warsztatu i jego planu
⇒ przedstawienie prowadzących | ⇒ przedstawiamy się, opowiadamy o celach warsztatu i jego strukturze, zasadach (godziny, po co się spotykamy) | |
| 35 min. | Czas wolny młodzieży | ⇒ zdobycie wiedzy na temat tego, co młodzież lubi robić w wolnym czasie, czym się interesuje
⇒ przedstawienie się uczestników warsztatu
⇒ szukanie obszarów, które mogą być inspiracją do wymyślenia pomysłów na wspólne działania z OSiRem. | <ol style="list-style-type: none"> 1. Dzielimy uczestników na pary. W parach młodzież opowiada sobie nawzajem co lubi robić w wolnym czasie/ czym się interesuje. Odpowiedzi zapisują na post-itach (jedna rzecz na jednej kartce). 2. Każdy uczestnik/ uczestniczka przedstawia osobę, z którą rozmawiał pod kątem jej zainteresowań. | Co robisz w czasie wolnym?
Czym się interesujesz? Co robisz poza szkołą?
Które z tych aktywności wykonujesz sama/sam, a które wspólnie ze znajomymi?
Czy angażujesz się w wolontariat/ działania społeczne? Czy jesteś członkiem/ członkinią jakiejś grupy nieformalnej? |

35 min.	Czas wolny młodzieży	⇒ pytamy się o wszystkie zainteresowania. Ale warto podkreślić, żeby te sportowe też się pojawiały.	3. W trakcie przedstawiania zbieramy postyty i grupujemy je w szersze kategorie. 4. Dyskusja grupowa wokół tematu zainteresowań. Zebraną wiedzę rozszerzamy o zainteresowania znajomych osób uczestniczących (dopytujemy się o zainteresowania znajomych) i pogłębiaamy inne wątki związane z zainteresowaniami i czasem wolnym.	Co robisz w czasie wolnym? Czym się interesujesz? Co robisz poza szkołą? Które z tych aktywności wykonujesz sam/sama, a które wspólnie ze znajomymi? Czy angażujesz się w wolontariat/działania społeczne? Czy jesteś członkiem/członkinią jakiejś grupy nieformalnej? Kiedy, w ciągu dnia, masz czas dla siebie, który możesz zagospodarować jak chcesz?
40 min.	Młodzieżowe miejsca na Pradze – praca na mapie	⇒ rozpoznanie przestrzeni otoczenia szkoły pod kątem stylu życia i potrzeb młodzieży ⇒ zmapowanie podmiotów, organizacji, grup nieformalnych, w które młodzież się angażuje lub kojarzy, że ich znajomi się angażują.	1. Siadamy z grupą przy dużej mapie Saskiej Kępy. Prosimy młodzież, żeby zaznaczyła na niej: ⇒ miejsca spotkań, miejsca realizacji pasji, ważne miejsca dla młodzieży na Saskiej Kępie ⇒ organizacje, instytucje, z których oferty korzystają	Gdzie spędzacie czas ze swoimi znajomymi? Jakie miejsca Wy i wasi znajomi lubicie odwiedzać? Dlaczego? Czego brakuje Wam w okolicach Waszej szkoły? Jakie miejsca powinny się pojawić?

		⇒ grupy nieformalne/jednostki, które prowadzą interesujące ich działania ⇒ miejsca, których na Saskiej Kępie brakuje	Z oferty których instytucji korzystacie? Jakie miejsca lubicie odwiedzać w Warszawie (biorąc pod uwagę całe miasto)? Dlaczego lubicie tam spędzać czas? 2. Podczas pracy nad mapą pogłębiamy wypowiedzi uczestników. Pytamy się o przyczyny tych wskazań, doświadczenia związane z danymi miejscami itp. Warto dowiedzieć się też gdzie spotykają się latem, a gdzie zimą. 3. Jeśli wskażą ważne miejsca, które wykraczają poza naszą mapę, to zaznaczamy je na obrzeżach.	
10 MIN.	PRZERWA			
40 min.	Potencjał i infrastruktura OSiR-u Praga Południe	⇒ młodzież będzie mogła dowiedzieć się czym jest OSiR i poznać infrastrukturę, którą dysponuje	1. Dzielimy uczestników na 3 grupy. Każda z nich dostaje opisy 2 placówek należących do OSiR-u. Opisy składają się ze zdjęć infrastruktury, jej opisu oraz przykładowych zajęć/wydarzeń, które się tam odbywają.	Z jakich miejsc w OSiRze chcielibyście (Wy i Wasi znajomi) skorzystać? Do czego chcielibyście wykorzystać te miejsca?

**40
min.**

**Potencjał
i infrastruktura
OSiR-
-u Praga
Południe**

⇒ potencjał OSiR-u ma stanowić inspirację do wymyślenia pomysłów na działania, które chcieliby u Was realizować.

2. Grupy zapoznają się z opisami placówek studium przypadku i odpowiadają sobie na pytania:

⇒ Z jakich miejsc w OSiRze chcielibyście (Wy i Wasi znajomi) skorzystać?

⇒ Do czego chcielibyście ją wykorzystać? Na potrzeby warsztatu zakładamy, że mają nieograniczone możliwości korzystania z Waszego potencjału.

3. Każda z grup prezentuje reszcie placówki OSiR, które dostała (tak, żeby wszyscy dowiedzieli się o całym potencjale OSiRu) oraz opowiada o tym z czego i w jaki sposób chcieliby skorzystać.

4. Dyskusja grupowa wokół 3 całego potencjału OSiR-u. Jaki jest dla nich najciekawszy potencjał OSiRu? Które z pomysłów uczestników najbardziej przypadły im do gustu?

Jaki jest dla Was najciekawszy potencjał OSiRu?

Które z pomysłów innych uczestników spotkania najbardziej przypadły Wam do gustu?

**40
min.**

Generator Pomysłów

⇒ wsparcie młodzieży w tworzeniu pomysłów, które w przyszłości mogą być wspólnie realizowane w OSiRze

1. Burza mózgów. Prosimy uczestników, aby biorąc pod uwagę dotychczasowe tematy warsztatu (ich zainteresowania, miejsca należące do OSiRu itp.), wskazali pomysły na działania dla młodzieży, które mogłyby się odbywać w OSiRze. Mogą być to zarówno pomysły na zajęcia, które OSiR by organizował, jak i na wydarzenia/działania, które młodzież by współorganizowała. Zbieramy jak najwięcej pomysłów – zapisujemy je na flipcharcie.

2. Spośród wszystkich pomysłów prosimy młodzież, żeby wskazała 2–3 najlepsze propozycje, które są ich zdaniem najciekawsze i mogą się cieszyć największym powodzeniem u ich znajomych. Dzielimy uczestników na grupy.

3. W podgrupach młodzież zaczyna dopracowywać pomysły na dużych kartkach flipchartowych. Tematy do dopracowania – Kiedy w ciągu tygodnia dane działanie powinno się odbywać? W jaki sposób wypromować je wśród Waszych rówieśników? W jaki sposób można jeszcze wzbogacić to działanie?

Jakie działania OSiR powinien organizować dla Was i Waszych rówieśników?

Jakie działania Wy (przy wsparciu pracowników OSiRu) chcielibyście organizować w OSiRze?

Które z nich są najlepsze?

Na czym dokładnie będzie polegało to działanie?

Kiedy w ciągu tygodnia dane działanie powinno się odbywać?

W jaki sposób wypromować je wśród Waszych rówieśników?

W jaki sposób można jeszcze wzbogacić to działanie?

5 min.

**Zakończe-
nie**

⇒ zapropono-
wanie młodzie-
ży wspólnej
akcji badawczej
podczas przerw
lekcyjnych za
tydzień.

⇒ podsumowa-
nie warsztatu

1. Opowiadamy uczestnikom na czym będzie polegała akcja badawcza na przerwach za tydzień. Pytamy się, kto chce nam pomóc i wspólnie z nami to poprowadzić. Jeśli skończymy warsztat z konkretnymi pomysłami na działania, to na naszym wózku od CKS-u robimy 2 stanowiska. Na jednym zbieramy od uczniów ich zainteresowania (jak w pierwszej części tego warsztatu). Na drugim (np. po drugiej stronie tablicy) organizujemy kropeczkowe głosowanie na najfajniejszy pomysł z warsztatu.

2. Prosimy młodzież, żeby powiedziała z czym kończy nasze spotkanie – z jaką myślą, emocją, wrażeniem

